

Apequteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq: Imigassaq pillugu politikki atuutereersoq qanoq ilillugu pitsanngorsarneqarsinnaava, taamaalilluni sunniuteqarluartumik uku akiorsinnaanerujumallugit; imerajuttuuneq, imigassartorsimalluni persuttaanerit, allalu imigassartorsimatilluni inunnik innarliinerit, kiisalu meeqqanik atornerluinerit?
(Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit)

Akissuteqaat

(Peqqissutsimut Naalakkersuisoq Agathe Fontain)

Nunatta imigassaq pillugu politikkia imigassaq pillugu inatsiseqartitsineq sukkulluunniit atuutsinneqartoq aamma akitsuusiisarnermut malittarisassat kiisalu Innuttaasut peqqissuunis-saat pillugu suliniutip Inuunerittap pilersaarussiaa ilaatigut naapertorlugit saqqummiun-neqarsimavoq.

Imigassanik nioqquteqartarneq sassaallertarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaatigut nr. 11-kkut, 11. november 2000-imeersukkut kommunimi pineqartumi kommunalbestyrelsi imigas-samik nioqquteqarsinnaanermut sassaallersinnaanermullu akuersissutinik tunniussisnaatitaa-voq. Tassunga atatillugu kommunalbestyrelsip ”inuaqatigiit ataqatigiissagaanerit eqqarsaatigalugu imigassartorunnaarnissamut annikillisaataasinnaasut alaatsinaassavai”. Piff-issaq imigassanik kimikitsunik kimittuunillu nioqquteqarfiususaaq sassaallerfiusussarlu inat-simmi aalajangersarneqarput. Aammattaaq kikkut imigassamik pisisinnaanersut pillugu aala-jangersagaqarpoq, taannalu inunnt 18-ileereersimasunut aalakuunngitsunullu killeqartin-neqarpoq. Persuttaasoqartillugu imaluunniit allatut sakkortuumik perullulioqartillugu imig-assamik nioqquteqarnerup sassaallernerullu piffissap ammaffiusup sinnerani ikerinnakkut ma-tuneqarnissaannut politiit piginnaatinneqarput.

Immikkut ittumik pisoqartillugu imigassanik kimikitsunik kimittuunillu sassaallerneq ni-oqquteqarnerlu pillugit Naalakkersuisut matusinissamut malittarisassaliorinnaapput. Tamana maannakkut Qaanaami Tasiilamilu atuuppoq, imigassanik kimittuunik nioqquteqarnis-samut sassaallernissamullu 14 %-it qaangerlugit kimittussusillit inertequtaallutik.

Immikkut ittumik malittarisassalioqqullugit kommunalbestyrelsip Naalakkersuisut qinnuigi-sinnaavai. Tamannalu maannakkut Ittoqqortoormiini atuuppoq, imigassanik kimittuunik nioq-quteqarneq sassaallernerlu inerteqqutigineqarmat, aamma nunaqarfinni arlaqartuni ni-oqquteqarneq sassaallertarnerlu inertequtaalluinnarput.

Kommunit sunniuteqaqataasinnaanerisa aalajangiusimaneqarnissaa Naalakkersuisut pin-gaartutut isigaat. Inatsisartut sinaakkusiortuupput, kommuni pisariaqartitsineq naapertorlugu imigassaq pillugu politikkiortarpoq najukkamilu sumi imigassamik nioqquteqartoqarlunilu sassaallertoqarsinnaaneranik aalajangiisarluni.

Imigassaq Aanngaajaarniutillu pillugit Siunnersuisoqatigiit Imigassanik nioqquteqartarneq sassaallertarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 11. november 2000-imeersoq naapert-orlugu pilersinneqarpoq. Imigassaq Aanngajaarniutillu pillugit Siunnersuisoqatigiit imigassa-mik, ikiaroomartumik aanngajaarniutinillu assigisaanik atornerluinerup iluani pissutsinut ma-linnaanissaminut pisussaaffiligaavoq. Siunnersuisoqatigiit Naalakkersuisunut siunnersuisuup-put ukiumoortumillu suliatik pillugit nalunaarusiortarlutik. Paarisap Siunnersuisoqatigiinnut allattoqarfeqarneq isumagisaraa, taakkua ukiumoortumik nalunaarusiaat Paarisap nittartagaatigut takuneqarsinnaapput.

Imigassaq Aanngajaarniutillu pillugit Siunnersuisoqatigiit siulittaasuat imigassamik atueriaa-seqarnej aviiisitigut oqallissaarutigalugu ammaassivigaa, isumaqarlunilu imigassamik qanoq atuisarnerput aamma imersimatilluta qanoq pissusilersortarnerput uagut inuiaqatigiittut akisussaassusilimmik isummerfigissagipput. Oqallissaarut tamanna Naalackersuisut tapersersorpaat, maannakkut inatsisaareersumik sukatereqqittoqarnissaa isumaqataaffiginngilarput, kisianni siunnerfilimmik makkunuuna suliniuteqarpugut:

- imigassamik aanngajaarniutinillu atornerluiffiunngitsumi meeraaneq inuusuttuunerlu
- avatangiisit imigassartorfiunngitsut piorsaaviginissaat
- imigassamik atuinerup ukiumut inummut ataatsimut 10 literinut ukioq 2012-imi appararteqqinnissaa (Inuuneritta).

Inatsisartunut ilaasortap Justus Hansenip suliffeqarfimmi imigassaq pillugu politikkeqarnej eqqaavaa. Periutsit sunniuteqarluartut ilagivaat suliffeqarfimmi imigassaq pillugu pitsaasumik politikkeqarnej. Namminersorlutik Oqartussat qitiusumik allaffissuat tamatumani assersuutissaalluarpoq, tassalu imigassaq aanngajaarniutillu pillugit politikkeqarnej ilorraap tungaanut allannguisitsisinnaasoq tassuuna takuneqarsinnaammat. Nunatsinni pinaveersaartitsinermi siunnersortitut suliaqartut tamarmik Suliffeqarfimmi Imigassaq pillugu politikkeqarnermik 2009-mi septemberimi pikkorissartinneqarnerat Paarisap qulakkeerpaa. Taamaaliornikkut pinaveersaartitsinermi siunnersortit illoqarfigisaminni imigassamut politikki qanoq suliarineqarsinnaallunilu atuutsinneqarsinnaanersoq pillugu sakkussaqaalerput. Malittarisassanik immikkut ittunik, suliffeqarfimmi imigassartornissap inerteqqutaaneramik imaqartunik malittarisassior-nissamut inatsit aammattaq Naalackersuisunut periarfissiivoq.

Imigassaq annersaanerlu imminnut attuumassuteqakkajuttarput, kisianni tamatigut maleqqis-saartaratik. Kalaallit Nunaanni ukiuni 2005 – 2007 Innuttaasunik misissuisitsinermi inersimasut 59 %-iisa oqaatigaat assigiinngitsutigut persuttaanermik nalaataqartarsimallutik sioora-saarneqarlutilluunniit. Paasissutissaatigineqanngilaq imigassartorsimaneq tamatumani peqquataasarsimanersoq.

Persuttaaneq Peqqinnissaqarfimmut aningaasartuutinik amerleriartitsisinnaavoq, taamaam-mallu soqutiginarpoq paasissallugu annersaanerup kingunerisaanik sulisut tungaatigut qanoq atuiiffiutigisarnersoq. Taamaatumik Peqqinnissaqarfik tamatuma qulaajaaffigineqarnissaa siu-nerタルugu misissuisitsiniarpoq.

Inuunerittap ukiut 2007-imiit 2012-imut Innuttaasut Peqqissuunissaannik anguniagarai:

- Persuttaaneq pinngitsaaliisarnerillu ikilisarnejassapput.
- Persuttaaffiunngitsumi, pinngitsaaliiffiunngitsumi kinguaassiutitigullu innarliiffiun-ngitsumi meeraaneq inuusuttuunerlu.
- Persuttaasarnerup qanoq atugaatigenera, sakkortussusaa kingunerisinnaasalu pillugit tamanut oqallitsitsineq.
- Pinerlineqartumut pinerliisumullu katsorsaanissamik siunnersorneqarnissamillu neqeroorteqartarnissaq qulakkeerneqassaaq.

Peqqissutsimut Naalackersuisup Inuuneritta aqutugalugu suleqatigiissitat marluk peqqinnis-samut qaammarsaanissaq, annersaasaneq, pinngitsaaliisarnej kinguaassiutitigullu innarliisar-nerit pillugit pinaveersaartitsiniutinik innersuussuteqaqqullugit qinnuigisimavai. Innersuussu-tit ”Annersaaneq kinguaassiutitigullu innarliisarnerit – Isumassarsiorfik” saqqummiunneqar-put, nittartakkami www.peqqik.gl atuarneqarsinnaasut.

Oqallisissiatatut apeqquteqaammut siunnersuut Naalackersuisut ilassilluarpaat.